

Provkonstruktion

Årskurs

9

Ämne

Sociologi

Tema

Social utsatthet och gängkultur

Syfte

Syftet med provet är att eleverna ska visa sin förståelse för hur social utsatthet och gängkultur påverkar ungdomars liv. Provets frågor syftar till att undersöka elevernas insikter kring centrala sociologiska begrepp samt deras förmåga att resonera kring dessa frågor i relation till verkliga samhällsförhållanden.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

“Sociala strukturer och normer och hur dessa påverkar individers liv” samt
“Olika aktörers villkor och deras relation till lagar och normer”

Betygskriterier

Betyget E: “Eleven beskriver centrala sociologiska begrepp och ger exempel på hur dessa påverkar individer i samhället.”

Betyget C: “Eleven beskriver utförligt exempel på social utsatthet och ger välgrundade argument för sambandet mellan gängkultur och ungdomars livsval.”

Betyget A: “Eleven förmår att göra komplexa analyser av social utsatthet och gängkultur med stöd av sociologiska teorier och begrepp.”

Prov

Faktafrågor

1. Vad är social utsatthet?
 - A) En norm i samhället
 - B) En tillgång till utbildning
 - C) **En situation präglad av fattigdom och brist på resurser**
 - D) En del av gängkultur

2. Vilket begrepp beskriver en känsla av normlöshet?
- A) Socialisation
 - B) Gängkultur
 - C) ****Anomi****
 - D) Agens
3. Vad handlar begreppet struktur och agens om?
- A) Kunskapsinhämtning
 - B) ****Relationen mellan samhälleliga strukturer och individers handlingsförmåga****
 - C) Socialisation
 - D) Normer och värderingar
4. Gängkultur kännetecknas främst av:
- A) Politisk aktivism
 - B) ****Lojalitet och användning av våld****
 - C) Utbildningsinsatser
 - D) Familjevärderingar
5. Vilket av följande exemplifierar socialisation?
- A) Utanförskap
 - B) ****Inläring av normer och värderingar genom interaktion****
 - C) Missbruk av resurser
 - D) Deltagande i gäng
6. Social utsatthet kan leda till:
- A) Ökad trygghet
 - B) ****Ökad sårbarhet för brott****
 - C) Bättre utbildningsmöjligheter
 - D) Mer fritid för ungdomar
7. Vilket av följande är en anledning till gängbildningar bland ungdomar?
- A) Ökad tillgång till utbildning
 - B) ****Sökande efter gemenskap och skydd****
 - C) Starka familjeband
 - D) Ökad ekonomisk utveckling
8. Vilken av följande faktorer har minst påverkan på social utsatthet?
- A) Ekonomi
 - B) ****Utbildningssystemet****
 - C) Sociala normer
 - D) Familjestruktur
9. Anomi kan uppkomma som en följd av:
- A) Stabilitet i normer
 - B) ****Normförändring och förvirring****

- C) Enighet i samhället
D) Utveckling av sociala skyddsnet
10. Vilket av följande begrepp handlar om marginalisering?
A) Struktur
B) ****Uteslutning från socialt och ekonomiskt liv****
C) Anomi
D) Socialisation
11. Vad innebär sociala skyddsnet?
A) ****System som skyddar individer från social utsatthet****
B) En typ av politisk organisation
C) Familjens stöd
D) Utbildningssystemet
12. Vilken social faktor påverkar mest gängvåld?
A) Familjebakgrund
B) ****Socioekonomisk status****
C) Utbildningsnivå
D) Länstillhörighet
13. Vad kännetecknar en gängkultur?
A) Utbildningsinsatser
B) ****Kriminalitet och lojalitet****
C) Familjevärderingar
D) Politisk aktivism
14. Vilket av följande ingår inte i socialisation?
A) Familj
B) Vänskap
C) ****Gängvåld****
D) Skola
15. Hur uppstår social utsatthet?
A) Främst genom sociala skyddsnet
B) ****Genom bristande resurser och stöd****
C) Genom starka vänskapsrelationer
D) Genom tillgång till utbildning

Resonerande frågor

1. Resonera om hur social utsatthet påverkar ungas möjligheter i samhället. (Syftet är att eleverna ska kunna koppla teoretiska begrepp till praktiska exempel.)
2. Diskutera hur gängkulturen kan beskrivas som en reaktion på social

utsatthet.

(Syftet är att se hur eleven kan relatera teori till verklighet.)

3. Analysera sambandet mellan anomi och brottslighet i ett samhälle.

(Syftet är att se elevens förmåga att kritiskt granska och analysera sociologiska teorier.)

4. Beskriv hur olika former av socialisation kan påverka individers livsval och vägval.

(Syftet är att ge möjlighet för eleven att visa djupare förståelse för socialisation.)

5. Reflektera över hur samhällsstruktur kan skapa marginalisering av ungdomar.

(Syftet är att få eleven att resonera kring sociala strukturer.)

6. Argumentera för hur utbildning kan fungera som en lösning på social utsatthet.

(Syftet är att se elevens förmåga att formulera och presentera välgrundade argument.)

7. Diskutera hur normer i samhället kan förändras och leda till anomi.

(Syftet är att ge möjlighet för eleven att analysera normers roll i samhället.)

8. Resonera kring hur känslor av meningslöshet kan påverka ungas beteende.

(Syftet är att ge möjlighet för eleven att reflektera över psykologiska aspekter av social situation.)

Bedömning

Faktafrågorna ger totalt 15 poäng. Varje rätt svar ger 1 poäng.

Resonerande frågor ger upp till 5 poäng var.

För betyget E krävs minst 8 poäng (varav minst 3 poäng från resonerande frågor).

För betyg C krävs minst 12 poäng (varav minst 3 poäng från resonerande frågor).

För betyg A krävs 18 poäng (varav minst 5 poäng från resonerande frågor).

Tags: [Åk. 7 - 9](#), [Logi](#), [Sociologi](#)